

средствах. Эффективный вариант выбирается с учетом ситуации на рынке депозитов, на основе расчета предельной рентабельности оборотных средств и сравнение ее с фактической на предприятии.

Ключевые слова: амортизация, основные фонды, амортизационные отчисления, эффективность.

Tuleneva J. V.

c.e.s., senior teacher NTYY «KPI»

Savoloka V.I.

student FMM NTYY «KPI»

RATIONALE FOR EFFECTIVE OPTION AMORTIZATION

For the increase of efficiency of the use of depreciation decrees it is suggested to consider two variants of their use – piling up on a savings account in a jar and use in an economic turn for satisfaction of current requirements in circulating assets. An effective variant is elected taking into account a situation at the market of deposits, on the basis of calculation of maximum profitability of circulating assets and comparison of it with actual on an enterprise.

Keywords: amortization, capital assets, depreciation and effectiveness.

Хринюк О.С.

канд. економ. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Мельнікова А.П.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВ ПІДПРИЄМСТВ НА УКРАЇНІ

В статті розглядається необхідність вдосконалення загального алгоритму діагностики банкрутства підприємств. Наголошується на існуванні певних проблем у використанні закордонних методик прогнозування банкрутства підприємств. Подаються пропозиції щодо вдосконалення процесу діагностики банкрутства.

Ключові слова: економічна криза, прогнозування банкрутства, антикризове управління, діагностика банкрутства.

Вступ. Перехід економіки України від адміністративно-командної системи до ринкової економіки супроводжувався нестабільністю та постійними змінами, що, як відомо, призвело до системної економічної кризи в країні. Заходи, спрямовані на оздоровлення фінансової системи України, можуть дати позитивні результати лише за умови достовірної ідентифікації глибини фінансової кризи, систематизації та своєчасного виявлення зовнішніх та внутрішніх кризових факторів, вдосконалення досвіду

моделювання прогнозування банкрутства підприємств, а також проведення ефективної фінансової санації базової ланки економіки – підприємств і організацій країни.

Постановка задачі. Сьогодні для України проблема збитковості та банкрутства і надалі залишається надзвичайно актуальною. Адже в умовах кризового стану економіки загалом, більшість підприємств працює збитково, а також є велика частка тих, що знаходяться на межі банкрутства або на стадії порушення справ про банкрутство боржників їх кредиторами у суді. Саме достовірна і своєчасна ідентифікація негативних факторів впливу на фінансово-господарську діяльність та антикризове управління підприємства є запорукою виходу з фінансової кризи.

Виникає потреба в розробці методики прогнозування банкрутства для українських підприємств.

Метою даного дослідження є вдосконалення процесу діагностики банкрутства підприємств..

Дослідженням проблеми прогнозування банкрутства українських підприємств займалися такі вчені як А.Е. Волосовичем, А. Недрянко, Г. Пеніною, О. Аксьоною, Ю. Коваленко та інші.

Результати дослідження. Послідовність проведення діагностики банкрутства повинна розглядатися залежно від етапів її здійснення.

Перший етап – створення інформаційної бази дослідження. Інформаційна база дослідження створюється на основі внутрішньої та зовнішньої інформації. Метою накопичення внутрішньої інформації є отримання повного та об'єктивного уявлення про виконання зобов'язань та поточних платежів, необхідних для нормального фінансування діяльності; отримання уявлення про можливості підприємства щодо забезпечення ритмічного та постійного фінансування. Нагромадження зовнішньої інформації необхідне для проведення досліджень зовнішнього середовища підприємства в наступних напрямках: кон'юнктура ринків, державне регулювання економіки, податкова політика держави. Накопичена, систематизована внутрішня та зовнішня інформація підприємства може слугувати ресурсом для створення баз даних, необхідних для спрощення розрахунків та вдосконалення моделювання діагностики кризових явищ суб'єкта підприємницької діяльності.

Другий етап – діагностика кризового стану та загрози банкрутства підприємства. На цьому етапі відбувається визначення глибини кризового стану підприємства та рівня загрози виникнення банкрутства, яке проходить наступним чином.

1.Виявлення ознак кризи та експрес-діагностика загрози банкрутства підприємства.

Характеристика фінансової кризи на підприємстві здійснюється на основі трьох параметрів: джерела виникнення, вид кризи та стадія розвитку. Можна стверджувати, що, коли правильно визначені причинні наслідки кризи, то буде правильно визначений і діагноз фінансової неспроможності підприємства та підібрані найефективніші санаційні заходи. Розглядаючи

метод прогнозування банкрутства на основі експрес-діагностики, необхідно відзначити, що метою даної методики є раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства та попередня оцінка масштабів кризового його стану. Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему регулярної оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, що здійснюється на базі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу, постійного моніторингу фінансового стану підприємства. Тому методика експрес-діагностики може трактуватися як універсальна, що майже не залежить від специфічних характеристик підприємства.

2. Фундаментальний аналіз кризових явищ та загрози банкрутства підприємства.

Поглиблена діагностика банкрутства являє собою систему оцінки параметрів кризового фінансового розвитку підприємства, яке здійснюється на основі проведення комплексного фундаментального аналізу з використанням спеціальних методів оцінки впливу окремих фактів на кризовий стан підприємства. У процесі такого аналізу використовується повний комплексний аналіз фінансових коефіцієнтів на основі різних закордонних моделей та методик.

Для оцінки ймовірності банкрутства може бути використана універсальна дискримінантна модель, що розрахована на використання різних методик прогнозування банкрутства. Необхідно зауважити, що у закордонній практиці відомі ряд моделей прогнозування ймовірності банкрутства, названі на честь їх авторів, а саме, модель Спрінгейта, яка побудована на основі дослідження впливу дев'яти фінансових показників. Використовується також п'ятифакторна модель Альтмана, розроблена в 1968 році, і відома також під назвою «Розрахунок Z-показника» – інтегрального показника рівня загрози банкрутства. Поряд з наведеними вище формами діагностики банкрутства також використовується система показників В. Бівера. Відомий фінансовий аналітик Вільям Бівер запропонував свою систему показників для оцінки банкрутства, яка базується на основі досліджень трендів показників для діагностики банкрутства.

Проте, для практичного застосування в Україні усі ці моделі, розроблені іноземними фахівцями, є не завжди коректними, оскільки вони не враховують галузевих особливостей розвитку підприємств та притаманних їм форм організації бізнесу, умов господарського та податкового законодавства, особливостей функціонування та тенденції розвитку економіки в цілому по Україні

Для оцінки ймовірності банкрутства у вітчизняній практиці використовується система коефіцієнтів та показників, які об'єднані в чотири групи: показники, що характеризують платоспроможність господарюючого суб'єкта, його ліквідність, ділову активність та рентабельність (прибутковість). За допомогою даної системи проводиться фундаментальний аналіз кризових явищ на підприємстві та оцінюється фінансовий стан суб'єкта господарювання. Поряд з наведеною вище формою діагностики банкрутства використовується також балансовий метод оцінки фінансового

стану та загрози банкрутства, що його ще називають «Модель В.В. Ковальова».

На основі розглянутих вітчизняних та закордонних методик прогнозування банкрутства доцільне створення загальної моделі діагностики банкрутства, яка давала б змогу кожному підприємству провести ідентифікацію факторів негативного впливу різноманітних внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Третій етап – прогнозування наслідків виникнення ситуації банкрутства на підприємстві. Для партнерів підприємства-банкрута відбувається розрив господарських зв'язків, спостерігається різке погіршення фінансового стану як підприємства, що перебуває в фінансовій кризі, так і підприємства ділового партнера боржника, що викликане невиконанням банкрутом своїх зобов'язань. Працівники підприємства-банкрута втрачають свої робочі місця. В масштабах народного господарства кризові явища та масове визнання багатьох підприємств банкрутами призводить до зменшення податкових надходжень та інших обов'язкових платежів до бюджету, росту обсягів податкової заборгованості, тобто економіку країни охоплює системна криза.

Четвертий етап – виявлення можливих шляхів виходу підприємства з кризи.

Отже, фінансова криза на підприємстві є сигналом загрози виникнення банкрутства та спонукає підприємство-боржника вжити термінові заходи з метою відновлення платоспроможності, ліквідності та досягнення фінансової рівноваги. Проте в умовах ринку підприємство повинне вміло визначити економічну стратегію, раціональну політику у сфері фінансів, інвестицій цін та маркетингу, та конкретні заходи подолання фінансової кризи, які мають бути максимально наближені до особливостей функціонального середовища кожного підприємства. Ефективне вирішення проблем банкрутства і санації підприємств є обов'язковою умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи.

Висновки. Таким чином, сучасний стан економіки вимагає створення загального алгоритму прогнозування банкрутства підприємства з урахуванням методик як вітчизняного, так і закордонного досвіду. Це дало б змогу підприємствам вчасно виявити негативні кризові явища та застосувати заходи антикризової політики управління щодо недопущення чи подолання фінансової кризи на підприємстві.

В умовах, в яких Україна перебуває сьогодні, розробка такої методики є необхідним заходом, адже повністю покладатися на закордонний досвід неможливо через несхожість галузевих специфік, а також податкових та інших систем.

Новий алгоритм діагностики банкрутства підприємств повинен включати такі заходи, які змогли б стабілізувати становище саме українських підприємств, що зазнають кризи.

Діагностиці банкрутства найбільш повно відповідає використання експертних систем і систем підтримки прийняття рішень.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в уточненні процесу діагностики банкрутства підприємств.

Наукове значення досліджень полягає в розширенні можливостей методичного апарату діагностики банкрутства підприємств в умовах фінансової кризи в країні.

Вдосконалення процесу діагностики банкрутства має практичне значення, оскільки розширює можливості управління кризовими явищами на підприємствах.

Перелік посилань

1. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – К.: КНЕУ, 2001.
2. Фомин Я.А. Диагностика кризисного состояния предприятия. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 349 с.
3. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. Знання, 2007. – 668 с.
4. Євдокимов Ф.І. Діагностика банкрутства підприємства/ Ф.І. Євдокимов, Н.А. Кульбака // ДонНТУ: — Донецьк, 2003-2009.
5. Бланк І.А. Основи фінансового менеджменту, в 2 т. – К.: Ніка-Центр, 1999. – 592, 512 с.
6. Бондарь Т.Е. Диагностика экономической несостоятельности предприятия в системе финансового менеджмента / Т.Е. Бондарь, С.С. Самсонова // Вестн. Белорусского гос. эконом. ун-та. - 2006. - № 2. - С. 65-70.

The necessity for improvement of the diagnostic algorithm of bankruptcy is considered. The attention is placed on the existence of certain problems in using foreign techniques of forecasting bankruptcy. Proposals submitted to improving diagnosis of bankruptcy.

Шевчук Н.А.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Міхневич В.І.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню різноманітності підходів до аналізу собівартості продукції та їхніх завдань, визначенню доцільності використання кожного з них. Розглянуто ефект, який дає використання того чи іншого виду аналізу, можливості його впливу на величину собівартості. Виявлено недоліки традиційних підходів до аналізу собівартості продукції, запропоновано методи збільшення ефекту від проведення аналізу.